

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2022.67.65>
УДК 347.77 : 343.98

Ірина Миколаївна Коросташова
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правоохоронної діяльності
та кримінально-правових дисциплін
Навчально-наукового інституту права
та міжнародно-правових відносин

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4024-802X>
E-mail: iryndkorostashova@ukr.net

Університет митної справи та фінансів

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ (ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ) У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНИХ З УМОВАМИ НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПРОМИСЛОВИМ ЗРАЗКАМ, ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ЇХ ОХОРОНОЗДАТНОСТІ ТА ОБСЯГУ ВИКОРИСТАННЯ

Статтю присвячено узагальненню підходів до проведення судових експертиз (експертних досліджень) у сфері інтелектуальної власності, а саме промислових зразків. Проведено аналіз оновленого національного законодавства, що регулює правову охорону промислових зразків. Виявлено проблемні питання, що мають враховуватись під час проведення судових експертиз (експертних досліджень) промислових зразків. Досліджено особливості проведення судових експертиз (надання експертних висновків) з питань визначення умов правової охорони промислових зразків, критеріїв їх охороноздатності та обсягу використання.

Ключові слова: *судова експертиза, об'єкт інтелектуальної власності, промисловий зразок, правова охорона, умови правової охорони, критерії охороноздатності, публічний порядок, ступінь свободи автора.*

Постановка проблеми. Охорона прав інтелектуальної власності є одним із важливих напрямів діяльності держави. Призначенням правової охорони об'єктів інтелектуальної власності є мотивація та заохочення суб'єктів права інтелектуальної власності (творців та інших правовласників об'єктів інтелектуальної власності) до створення нових об'єктів, що сприяє науково-технічному прогресу, процесам інноваційної діяльності і трансферу технологій, підвищенню рівня економічного розвитку держави, а також конкурентоздатності країни у сфері інновацій та високих технологій на внутрішньому і зовнішньому ринках.

У випадках порушення прав інтелектуальної власності досить часто виникає потреба у проведенні судової експертизи, висновок якої є одним із

доказів під час вирішення спорів у суді по цивільних та господарських справах, справах про адміністративні правопорушення, а також у кримінальних провадженнях.

Судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності є важливою функцією держави. «Зміст цієї функції на сьогодні полягає в забезпеченні Українською державою проведення судових експертиз та експертних досліджень об'єктів права інтелектуальної власності для задоволення потреб судів, органів досудового розслідування та на замовлення фізичних і юридичних осіб, а також у системному науковому та науково-методичному забезпеченні цього виду судово-експертної діяльності [1, с. 23].

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що в умовах оновлення національного законодавства про правову охорону об'єктів інтелектуальної власності, з'явилися нові правові категорії, робота з якими потребує додаткового аналізу. Крім того, низка хиб національного законодавства в цій сфері й досі не усунута законодавцем. Зазначене створює складності, як у правовій охороні таких об'єктів інтелектуальної власності, так, відповідно і в роботі судових експертів. Промисловий зразок є одним з об'єктів промислової власності під час здійснення правової охорони і захисту якого, досить часто виникає низка проблемних питань. Зокрема йдеться про умови його правової охорони та критерії охороноздатності (частина яких є новою для національного законодавства і відповідно діяльності судових експертів та має певні особливості, які повинні враховуватися судовими експертами під час проведення експертизи).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теорії та практики судової експертизи об'єктів права інтелектуальної власності вивчали: О. Голікова, П. Крайнев, Н. Кісіль, В. Коваленко, Н. Ковальова, І. Поліщук, І. Стародубов, Л. Тимощик, В. Федоренко та інші науковці.

Проблемні питання судової експертизи об'єктів права інтелектуальної власності досліджували: Ю. Аллахвердієв, О. Дорошенко, О. Золота, Р. Кірін, О. Ключев, І. Коросташова, С. Науменко, О. Орлюк, Е. Сімакова-Єфремян, В. Хоменко та ін.

Мета дослідження. Метою статті є аналіз норм національного законодавства, що регулює правову охорону промислових зразків, зокрема умов їх правової охорони та критеріїв охороноздатності й визначення особливостей їх правової охорони, що мають враховуватися судовими експертами під час проведення судової експертизи (експертного дослідження).

Викладення основного матеріалу. Особливості правової охорони об'єктів інтелектуальної власності безпосередньо пов'язані з особливостями проведення судових експертиз. С. М. Науменко та Л. В. Золота зазначають, що: «Судова експертиза у цій сфері однаково залишається необхідним і часто єдиним джерелом доказу у справах про порушення майнових та особистих немайнових прав авторів, прав промислової власності, адже судовий експерт надає об'єктивний і належно обґрунтований висновок, що є або буде предметом судового розгляду. Саме атестований судовий експерт несе відповідальність за якість і об'єктивність судової експертизи у сфері інтелектуальної власності в Україні» [2, с. 332].

В умовах оновлення національного законодавства про інтелектуальну власність – прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями» від 21.07.2020 [3], низка норм якого потребує додаткового аналізу. Ці зміни торкнулися, як охорони авторських і суміжних прав, так й прав на об'єкти промислової власності. Найбільш серйозні зміни, на думку автора, було внесено в Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 [4]. Так, наприклад, законодавцем: 1) змінено строк чинності майнових прав на зареєстрований промисловий зразок, який нині складає 5 років; 2) надана можливість продовження строку правової охорони майнових прав за клопотанням власника промислового зразка на один або більше п'ятирічних строків; 3) введено збір за продовження строку чинності майнових прав на промисловий зразок; 4) визначено загальний строк чинності майнових прав на зареєстрований промисловий зразок, який не може становити більш як 25 років від дати подання заявки, і який тепер (в порівнянні з попереднім) фактично збільшений аж на 10 років; 5) змінено тип охоронного документа на промисловий зразок (з патенту на свідоцтво); 6) додано критерій визначення правової охорони промислового зразка, яким крім новизни, тепер є його індивідуальний характер; 7) введено нові терміни і поняття, серед яких термін «ступінь свободи автора» тощо.

Вищезазначене багато що змінило в підходах до охорони прав на промислові зразки, і навіть, в критеріях класифікації цього об'єкта промислової власності, який після внесення змін в національне законодавство, із групи об'єктів патентного права (див. [5, с. 32-33]), фактично перейшов до групи засобів індивідуалізації учасників цивільного обігу. Вказані зміни мають важливе значення для правозастосування, й зокрема для проведення судової експертизи промислових зразків.

Однак, аналіз свідчить про те, що на увагу сьогодні заслуговують і ті питання, яких останні зміни законодавства про інтелектуальну власність не торкнулися (зокрема це стосується умов надання правової охорони промислових зразків), які мають враховуватися, у разі призначення (замовлення) судової експертизи (експертного дослідження) й відповідно під час її (його) проведення.

Розглянемо умови надання правової охорони промислових зразків. У ч. 1 ст. 5 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 [4] визначено три умови, що висуваються до промислових зразків. Так, правова охорона надається промислового зразку, що: а) не суперечить публічному порядку; б) не суперечить загальноновизнаним принципам моралі; в) відповідає критеріям охороноздатності.

Слід звернути увагу на те, що у національному законодавстві, й зокрема, в законодавстві про інтелектуальну власність, термін «публічний порядок» застосовується сьогодні у низці нормативно-правових актів (Цивільному Кодексу України, Законі України «Про охорону прав на промислові зразки», Законі України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», Законі України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Законі України «Про

міжнародний комерційний арбітраж», Законі України «Про Національну поліцію» та ін.). В той же час на законодавчому рівні зміст цього термінопоняття не визначено. Слід сказати, що у нормах Кримінального кодексу України (далі – КК України) та Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) використовується термін «громадський порядок», що є спорідненим з поняттям «публічний порядок». Однак, незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених цій проблемі, серед науковців і досі не вироблено однозначного підходу до визначення поняття «публічний порядок» та його співвіднесення з поняттям «громадський порядок».

Так, на думку С. Комісарова: «Публічний порядок являє собою категорію, що складається з трьох елементів: змісту, засобів його регулювання та цілей встановлення. Зміст публічного порядку становлять такі системи суспільних відносин, які забезпечують: нормальні умови життєдіяльності людини; реалізацію права власності; належну діяльність юридичних осіб, їх посадових осіб та громадських формувань. До засобів регулювання суспільних відносин, які становлять зміст публічного порядку, необхідно віднести: правові, а також інші соціальні норми – норми моралі, звичаї, релігійні норми, правила громадського співжиття. До цілей публічного порядку належать: забезпечення нормальних умов життєдіяльності людини; забезпечення реалізації права власності; підтримання необхідних умов належної діяльності юридичних осіб, їх посадових осіб та громадських формувань» [6, с. 119]. А от М. Мальський вважає, що: «Зазначена проблема має інтернаціональний характер, оскільки в міжнародній науці і досі немає чіткої позиції щодо того, чи доцільна надмірна деталізація поняття «публічний порядок», і якщо так – то у якій формі» [7, с. 84].

Єдиним офіційним документом, в якому сьогодні наявне тлумачення терміну «публічний порядок» є постанова Пленуму Верховного суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України» від 24.12.1999 № 12. Отже згідно тлумачення Пленуму Верховного Суду України: «Під публічним порядком... належить розуміти правопорядок держави, визначальні принципи і засади, які становлять основу існуючого в ній ладу (стосуються її незалежності, цілісності, самостійності й недоторканності, основних конституційних прав, свобод, гарантій тощо)» [8]. Результатом такої невизначеності може бути необґрунтовано широке або навпаки вузьке тлумачення поняття «публічний порядок» судовими експертами, а також національними судами.

Зазначене свідчить, про необхідність законодавчого визначення терміну «публічний порядок», з подальшим відповідним його корегуванням у відповідності до суспільно-політичної реальності, у якій перебуває наша країна. Однак, до того часу, проведення судової експертизи на предмет відповідності того чи іншого об'єкта промислової власності умові не суперечення «публічному порядку», судовим експертам слід орієнтуватися на визначення поняття та змісту цієї правової категорії, що сьогодні є офіційним [9, с. 127].

Другою умовою надання промислового зразку правової охорони є умова стосовно того, що він «не суперечить загальноновизнаним принципам моралі». Визначення змісту цієї правової категорії забезпечується низкою норм, а саме: ст.ст. 35,54 Конституції України [10]; нормами міжнародного права, наприклад ст.ст. 6, 8, 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. [11]; Законі України «Про захист суспільної моралі» 2003 р. [12]. В останньому нормативно-правовому акті законодавець визначає зміст термінопоняття «суспільна мораль» та ін. питання. Так, згідно абз. 12 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про захист суспільної моралі», суспільна мораль це – система етичних норм, правил поведінки, що склалися у суспільстві на основі традиційних духовних і культурних цінностей, уявлень про добро, честь, гідність, громадський обов'язок, совість, справедливість) та правові основи захисту суспільства від розповсюдження продукції, що негативно впливає на суспільну мораль [12].

Із змісту норм вищевказаного закону впливає, що на суспільну мораль негативно впливає: а) продукція порнографічного характеру виробництво та обіг якої у будь-якій формі, в Україні заборонено (ч. 1 ст. 2); б) продукція еротичного характеру та продукція, що містить елементи насильства та жорстокості на виробництво та обіг, якої у будь-якій формі встановлено обмеження (ч. 2 ст. 2).

Крім того, згідно ч. 2 ст. 2 «Про захист суспільної моралі», забороняються виробництво та розповсюдження продукції, яка: пропагує війну, національну та релігійну ворожнечу, зміну шляхом насильства конституційного ладу або територіальної цілісності України; пропагує фашизм та неофашизм; принижує або ображає націю чи особистість за національною ознакою; пропагує бузувірство, блюзнірство, неповагу до національних і релігійних святинь; принижує особистість, є проявом знуцання з приводу фізичних вад (каліцтва), з душевнохворих, літніх людей; пропагує невігластво, неповагу до батьків; пропагує наркоманію, токсикоманію, алкоголізм, тютюнопаління та інші шкідливі звички [12].

Крім того, вказана сфера забезпечується низкою підзаконних нормативно-правових актів, що також мають враховуватися судовим експертом під час проведення судової експертизи (експертного дослідження).

Третьою умовою надання промислового зразку правової охорони є відповідність критеріям охороноздатності, якими виходячи із вимог ч. 1 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» – є новизна і індивідуальний характер [4]. Слід сказати, що такий критерій охороноздатності, як «індивідуальний характер» – є новелою національного законодавства про правову охорону промислових зразків. Для того, щоб оцінити цей критерій, береться до уваги «ступінь свободи автора», що визначена законодавцем, як: «обмеження можливостей автора щодо розробки рішення зовнішнього вигляду виробу певного призначення, пов'язані, зокрема, з функціональними особливостями виробу» (абз. 27 ч. 1 ст. 1) [4].

Вказані новели, що з'явилися у національному законодавстві у 2020 р., суттєво змінили підходи до правової охорони промислових зразків. Відповідно до норм вищевказаного закону [4], «ступінь свободи автора» є:

одним із критеріїв визначення обсягу правової охорони промислового зразка, оскільки тепер береться до уваги під час створення промислового зразка (п. 3 ч. 7 ст. 5), а також береться до уваги для одного з критеріїв охороноздатності промислового зразка – його індивідуальність характеру (п. 4 ч. 3 ст. 6).

Відповідно до ч. 3 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки», промисловий зразок визнається таким, що має індивідуальний характер, якщо загальне враження, яке він справляє на інформованого користувача, відрізняється від загального враження, яке справляє на такого користувача будь-який інший промисловий зразок, доведений до загального відома щодо:

зареєстрованого промислового зразка – до дати подання заявки до НОІВ або, якщо заявлено пріоритет, до дати її пріоритету; незареєстрованого промислового зразка – до дати, на яку промисловий зразок, щодо якого вимагається охорона, вперше був доведений до загального відома [4].

Слід сказати, що термінопоняття «ступінь свободи автора» визначене законодавцем, вносить певну плутанину у національне законодавство про охорону прав на промислові зразки, оскільки конструкція цієї норми побудована невірно з точки зору юридичної техніки. Так, зміст поняття «ступінь свободи автора» визначено за допомогою використання словосполучення «обмеження можливостей автора», що певним чином робить цей термін абстрактним та незрозумілим. Зазначене ускладнює, як процедуру державної реєстрації прав на промислові зразки, так і проведення судової експертизи (експертного дослідження).

Слід звернути увагу на те, що під час проведення судової експертизи (експертного дослідження) на предмет охороноздатності промислового зразка за вказаним критерієм або на предмет визначення обсягу його використання судовий експерт має оцінювати індивідуальний характер промислового зразка за його зовнішнім виглядом (формою), оскільки цей об'єкт промислової власності є – «результатом інтелектуальної, творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання» [4, п. 3 ст. 1]. Тобто для визначення судовим експертом «ступеню свободи автора», слід враховувати те, що автор промислового зразка під час його створення виконує дизайнерську роботу де основна увага має бути приділена функціональним особливостям виробу.

Слово «функціональний», пов'язане з виконанням певної функції, залежне від діяльності, призначення, а не від структури, будови [13, с. 652].

«Слід звернути увагу й на те, що функціональність є одним з основних (базових) понять дизайну (але не єдиним), що відповідає за: зручність, раціональність, відповідність та досконалість, що досягаються мінімальними витратами. Натомість законодавець, під час визначення поняття «ступінь свободи автора», обмежився лише однією вимогою за якою «ступінь свободи автора» буде визначатися лише функціональністю (призначенням), що має відбиватися у зовнішньому вигляді (дизайні) промислового зразка» [14, с. 92-93].

З вищевказаного випливає, що судовий експерт під час проведення судової експертизи щодо відповідності критерію індивідуальності або обсягу використання промислового зразка за вимогою «ступеню свободи автора», орієнтуючись на зовнішній вигляд (форму) промислового зразка має враховувати те, які саме функції виконує цей промисловий зразок в предметному середовищі.

Висновки. Оскільки судова експертиза (експертне дослідження) не може проводитись експертом на свій розсуд, суб'єкт, що призначає (замовляє) судову експертизу (експертне дослідження) промислового зразка, для визначення властивостей досліджуваного об'єкта інтелектуальної власності має чітко визначити певне експертне завдання й поставити на вирішення експерта конкретні питання. У разі необхідності вирішення питання щодо відповідності промислового зразка конкретним умовам патентоздатності, суб'єкт призначення (замовлення) судової експертизи (експертного дослідження) має чітко вказати, який або які критерії охороноздатності промислового зразка мають бути предметом експертизи або експертного дослідження промислового зразка.

З огляду на проблеми розглянуті у даній статті, питання мають бути сформувані експерту наступним чином:

– Чи відповідає промисловий зразок за патентом України (номер) умовам надання правової охорони, зокрема чи «не суперечить публічному порядку, загально визнаним принципам моралі»?

– Чи відповідає промисловий зразок за патентом України (номер) критеріям охороноздатності «новизна»?

– Чи відповідає промисловий зразок за патентом України (номер) критерію охороноздатності й чи має «індивідуальний характер?»

У разі, якщо на вирішення судового експерта поставлене завдання щодо відповідності промислового зразка умовам надання правової охорони стосовно його «не суперечення публічному порядку», у зв'язку з відсутністю в національному законодавстві визначення термінопоняття «публічний порядок», судовий експерт під час проведення експертизи (експертного дослідження) має враховувати Постанову Пленуму Верховного суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України» від 24.12.1999 № 12, що сьогодні є єдиним офіційним актом, який містить визначення термінопоняття «публічний порядок».

У разі постановки перед судовим експертом питання щодо відповідності промислового зразка умовам надання правової охорони стосовно його «не суперечності загально визнаним принципам моралі», експертом мають враховуватись відповідні норми Конституції України (ст.ст. 35, 54), норми міжнародного права, зокрема Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (ст.ст. 6, 8, 10), норми Закону України «Про захист суспільної моралі» та інші нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини в цій сфері.

Під час вирішення питання щодо відповідності промислового зразка такого критерію охороноздатності, як наявність «індивідуального характеру», судовий експерт має враховувати, те що основною вимогою цього критерію, яка береться до уваги є «ступінь свободи автора», яка полягає в обмеженні можливостей автора щодо розробки рішення зовнішнього вигляду виробу певного призначення, пов'язані, зокрема, з функціональними особливостями виробу. Вказана вимога стосується функцій, що має виконувати промисловий зразок в предметному середовищі і має відбиватися у зовнішньому вигляді (дизайні) промислового зразка.

Перелік посилань

1. Федоренко В. Л., Коваленко В. В. Судова експертиза об'єктів права інтелектуальної власності як важлива функція Української держави: генезис і перспективи розвитку. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2020. № 2. С. 11-28, 2020. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2020-2\(8\)-11-28](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2020-2(8)-11-28).
2. Науменко С. М., Золота Л. В. Особливості судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності в Україні та за кордоном. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2021. № 23. DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2021.25>.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями: Закон України від 21.07.2020 № 815-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/815-20#n52>. (дата звернення 10.04.2022).
4. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>. (дата звернення: 10.04.2022).
5. Кірін Р. С., Хоменко В. Л., Коросташова І. М. Патентологія: навч. посіб. / НТУ «Дніпровська політехніка». Дніпро, 2018. 240 с.
6. Комісаров С. Структура та основні елементи дефініції «публічний порядок».

References

1. Fedorenko, V. L., Kovalenko, V. V. (2020). Forensic examination of intellectual property rights as an important function of the Ukrainian state: genesis and prospects of development. *Expert: paradigms of legal sciences and public administration*. No. 2. P. 11-28. Retrieved from: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2020-2\(8\)-11-28](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2020-2(8)-11-28). (in Ukrainian).
2. Naumenko, S. M., Zolota, L. V. (2021). Features of forensic examination of intellectual property in Ukraine and abroad. *Theory and practice of forensic science and criminology*. No. 23. Retrieved from: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2021.25>. (in Ukrainian).
3. On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning Strengthening the Protection and Protection of Rights to Trademarks and Industrial Designs and Combating Patent Abuse: Law of Ukraine of 21.07.2020 No. 815-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/815-20#n52>. (in Ukrainian).
4. On protection of rights to industrial designs: Law of Ukraine as of 15.12.1993 No. 3688-XII. Date of update: 14.10.2020. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>. (in Ukrainian).
5. Kirin, R. S., Khomenko, V. L., Korostashova, I. M. (2018). Patentology: textbook. Dnipro. 240 p. (in Ukrainian).
6. Komissarov, S. (2019). Structure and basic elements of the definition of “public

- Адміністративне право і процес. 2019. № 9. С. 116-119.
7. Мальський М. М. Публічний порядок у транснаціональному виконавчому процесі. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки*. 2015. № 827. С. 79-84.
8. Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України: постанова Пленуму Верховного суду України від 24.12.1999 № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-99#Text> (дата звернення: 10.04.2022).
9. Коросташова І. М. Поняття та зміст категорії «публічний порядок» у правовій охороні об'єктів промислової власності. *Судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності: реалії та перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 19.02.2021) / ЛНДІСЕ. Львів. 2021. С. 124-128.*
10. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> . (дата звернення: 12.04.2022).
11. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Конвенція: міжнародний документ від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text. (дата звернення: 12.04.2022).
12. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003 № 1296-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1296-15#Text> (дата звернення: 12.04.2022).
13. Словник української мови: в 11 т. Київ, 1979. Т. 10. С. 652.
14. Коросташова І. М. Правовий аналіз поняття «ступінь свободи автора» в законодавстві про охорону прав на промислові зразки: питання правозастосування. *Administrative law and process*. No. 9. P. 116–119. (in Ukrainian).
7. Malskyi, M. M. (2015). Public order in the transnational executive process. *Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic". Legal sciences*. No. 827. P. 79-84. (in Ukrainian).
8. On the practice of consideration by courts of petitions for recognition and enforcement of decisions of foreign courts and arbitrations and revocation of decisions rendered by international commercial arbitration in Ukraine: Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine of December 24, 1999. No. 12. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-99#Text>. (in Ukrainian).
9. Korostashova, I. M. (2021). The concept and content of the category “public order” in the legal protection of industrial property. *Forensic examination of intellectual property: realities and prospects: proceedings of the international scientific-practical conference. (Lviv, February 19)*. Lviv. P. 124-128. (in Ukrainian).
10. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine as of June 28, 1996. No. 254к/96-ВР. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. (in Ukrainian).
11. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Convention: international document dated 04.11.1950. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text. (in Ukrainian).
12. On the protection of public morals: Law of Ukraine of November 20, 2003. No. 1296-IV. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1296-15#Text>. (in Ukrainian).
13. Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes. Kyiv. 1979. Vol. 10. P. 652 (in Ukrainian).
14. Korostashova, I. M. (2020). Legal analysis of the concept of “degree of freedom of the author” in the legislation on the protection of industrial design rights: issues of law

Судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності: шляхи удосконалення законодавства та правозастосування: наук.-практ. зб. VII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ-Дніпро, 08.12.2020) / НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. Київ, 2020. С. 90-93.

enforcement. *Forensic examination of intellectual property: ways to improve legislation and law enforcement: a scientific-practical collection of the VII All-Ukrainian scientific-practical conference, Kyiv-Dnipro, December 8. Kyiv. P. 90-93. (in Ukrainian).*

FEATURES OF THE FORENSIC EXAMINATION (OF EXPERT RESEARCH) IN THE FIELD OF INTELLECTUAL PROPERTY ARE RELATED TO THE TERMS OF PROVISION OF LEGAL PROTECTION OF INDUSTRIAL DESIGNS, DEFINING THE CRITERIA FOR THEIR PROTECTION ABILITY AND VOLUME OF USE

I. Korostashova

The article is devoted to the generalization of approaches to forensic examinations (of expert research) in the field of intellectual property, in particular industrial designs. The analysis of the national legislation in the field of intellectual property is carried out and new approaches in the field of the legal protection of industrial designs are revealed.

The peculiarities of conducting forensic examinations (providing expert opinions) on determining the conditions of the legal protection of industrial designs, criteria for their legal protection, and volume of use have been researched.

An analysis of the conditions for granting legal protection to industrial designs, in particular compliance with public order and the principles of humanity and morality was performed. An analysis of normative sources that define the meaning of the term "public order" and regulations that should be used by a forensic expert to establish compliance of industrial designs with the principles of humanity and morality was performed.

The analysis of criteria for protection of industrial designs (novelty and individual character) was carried out. The peculiarities of determining the new criterion of the legal protection of industrial design (individual character) for the national legislation, for the assessment of which the "degree of freedom of the author" is taken into account, was established. The concept of "degree of freedom of the author" was studied and the features that should be taken into account during forensic examinations (of expert research) are determined. Recommendations that should be taken into account by the subjects of appointment (order) of forensic examinations (of expert research) and forensic experts were formulated.

Key words: forensic examination, an object of intellectual property, industrial design, legal protection, conditions of legal protection, criteria of protection, public order, degree of freedom of the author.